

Książka

Tytuł:

**Nova et vetera
900 lat Diecezji Włocławskiej**

Format:

200 x 200 mm

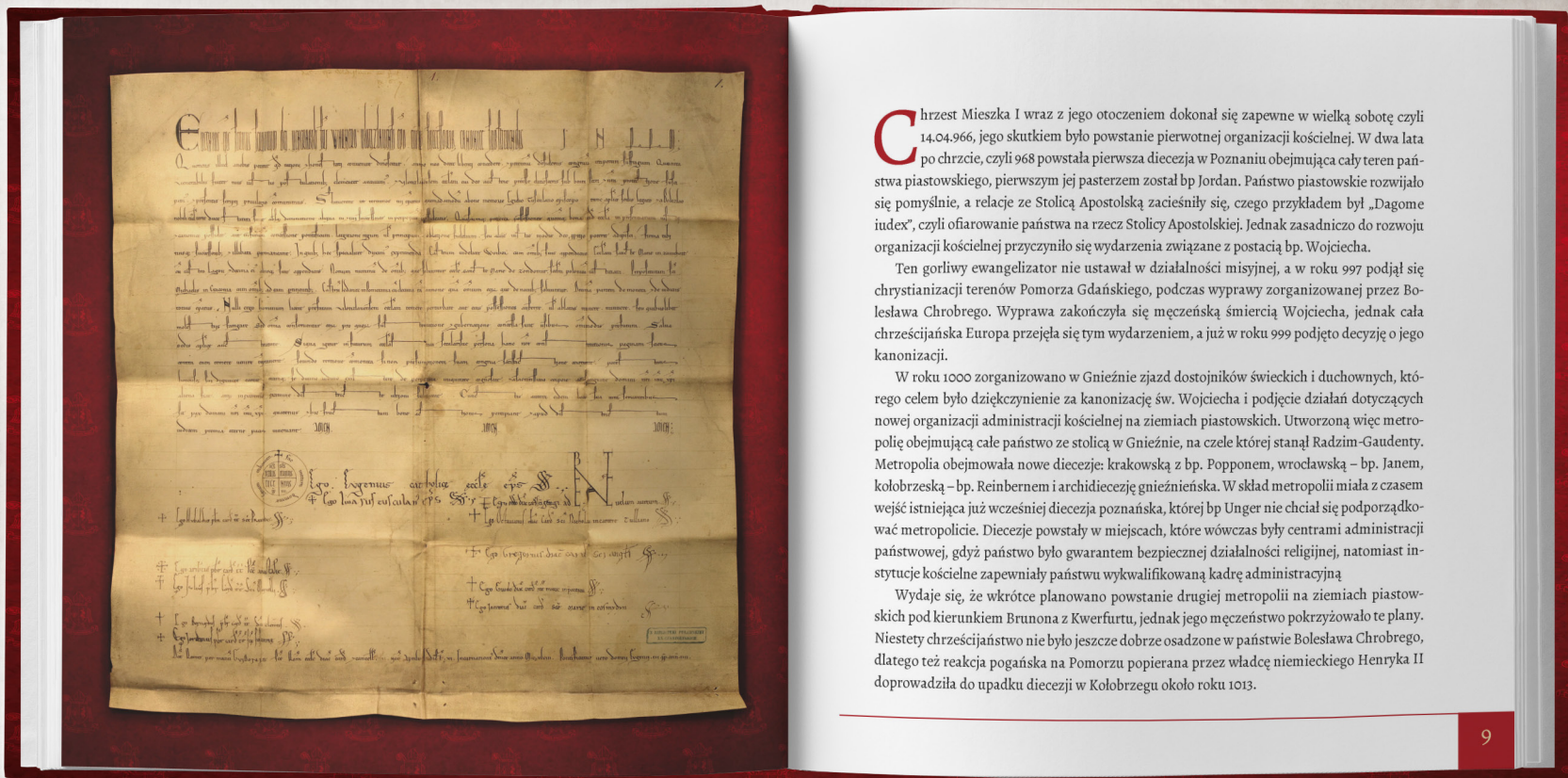
Ilość stron

224

Oprawa:

twarda, kolor

Chrzest Mieszka I wraz z jego otoczeniem dokonał się zapewne w wielką sobotę czyli 14.04.966, jego skutkiem było powstanie pierwotnej organizacji kościelnej. W dwa lata po chrzcie, czyli 968 powstała pierwsza diecezja w Poznaniu obejmująca cały teren państwa piastowskiego, pierwszym jej pasterzem został bp Jordan. Państwo piastowskie rozwijało się pomyślnie, a relacje ze Stolicą Apostolską zacieśniły się, czego przykładem był „Dagome iudex”, czyli ofiarowanie państwa na rzecz Stolicy Apostolskiej. Jednak zasadniczo do rozwoju organizacji kościelnej przyczyniło się wydarzenia związane z postacią bp. Wojciecha.

Ten gorliwy ewangelizator nie ustawał w działalności misyjnej, a w roku 997 podjął się chrystianizacji terenów Pomorza Gdańskiego, podczas wyprawy zorganizowanej przez Bolesława Chrobrego. Wyprawa zakończyła się męczeńską śmiercią Wojciecha, jednak cała chrześcijańska Europa przejęła się tym wydarzeniem, a już w roku 999 podjęto decyzję o jego kanonizacji.

W roku 1000 zorganizowano w Gnieźnie zjazd dostojników świeckich i duchownych, którego celem było dziękczynienie za kanonizację św. Wojciecha i podjęcie działań dotyczących nowej organizacji administracji kościelnej na ziemiach piastowskich. Utworzoną więc metropolię obejmującą całe państwo ze stolicą w Gnieźnie, na czele której stanął Radzim-Gaudenty. Metropolia obejmowała nowe diecezje: krakowską z bp. Popponem, wrocławską – bp. Janem, kolobrzeską – bp. Reinbernem i archidiecezję gnieźnieńską. W skład metropolii miała z czasem wejść istniejąca już wcześniej diecezja poznańska, której bp Unger nie chciał się podporządkować metropolie. Diecezje powstały w miejscach, które wówczas były centrami administracji państwowej, gdyż państwo było gwarantem bezpiecznej działalności religijnej, natomiast instytucje kościelne zapewniały państwu wykwalifikowaną kadrę administracyjną.

Wydaje się, że wkrótce planowano powstanie drugiej metropolii na ziemiach piastowskich pod kierunkiem Brunona z Kwerfurtu, jednak jego męczeństwo pokrzyżowało te plany. Niestety chrześcijaństwo nie było jeszcze dobrze osadzone w państwie Bolesława Chrobrego, dlatego też reakcja pogańska na Pomorzu popierana przez władcę niemieckiego Henryka II doprowadziła do upadku diecezji w Kolobrzegu około roku 1013.

Książkę otwiera wstęp bp. Krzysztofa Wętkowskiego.

Następnie została przedstawiona w zarysie bogata historia diecezji włocławskiej, wraz ze zmianami nazw i granic (od kujawsko-pomorskiej, przez kujawsko-kaliską, po włocławską). Rozdział został zilustrowany dostępnymi mapami diecezji.

Pierwszym kościołem katedralnym we Włocławku – od ok. 1123 r. – był kościół grodowy pw. św. Jerzego, zapewne przebudowany i powiększony. Katedra ta otrzymała wezwanie Najświętszej Maryi Panny, pod którym występuje w akcie książęcych darowizn z 1185 r. Na pocz. XIII w. bp Michał herbu Godziemba (1222–1252) wznosił na niskim brzegu Wisły nową katedrę w stylu romańskim (pod tym samym wezwaniem), która niszczała na skutek częstych wylewów rzeki, a ostatecznie zniszczyli ją Krzyżacy podczas najazdu w 1329 r.

Obecną, gotycką, trzecią z kolei katedrę rozpoczął budować bp Maciej Pałuka z Golańczy (1323–1365), wmurowując kamień węgielny 25 III 1340 r. Przed jego śmiercią w 1368 r. ukończono prezbiterium oraz zakrystię. Budowę kontynuował jego następcą na biskupstwie, Zbylut Pałuka z Golańczy (1365–1383). Konsekracji dokonał 13 V 1411 r. bp Jan, sufragan włocławski. Świątynia nie była wówczas jeszcze całkowicie ukończona. W połowie XV w. zasklepiiono katedrę i kontynuowano budowę wież. W 1463 r. wzniesiono szczyt zachodni.

Dość szybko bryłę katedry ubogaciły kaplice powstające przy korpusie nawowym. Około 1503 r. bp Krzesław z Kurozwęk (1494–1503) rozpoczął budowę kaplicy Matki Bożej przy południowej nawie bocznej. W 1508 r. wzniesiono północną kruchtę i przylegającą do niej izbę dla kościelnych. W 1516 r. od strony północnej przy prezbiterium wzniesiono zakrystię kłerycką. W 1527 r. murator Maciej Kokoszka zbudował przy kaplicy Matki Bożej kaplicę św. Marcina ufundowaną przez dziekana kapituły Feliksa Naropińskiego. W tym

W kolejnym bogato ilustrowanym rozdziale przedstawiono cztery bazyliki diecezji włocławskiej, począwszy od katedry włocławskiej, przez bazylikę licheńską, zduńskowolską, skończywszy na sieradzkiej.

Pierwsi polscy męczennicy

W Kazimierzu Biskupim znajdują się relikwie Pięciu Braci Męczenników. Historycy są zgodni, że w latach 1001-1002 przybyli do Polski trzej benedyktyni: Barnaba, Benedykt i Jan, celem prowadzenia działalności misyjnej. Otrzymali oni środki na nią od Bolesława Chrobrego. Aby otrzymać na tę działalność zezwolenie, czwarty zakonnik, Bruno z Kwerfurtu udał się do Rzymu i dlatego jego przyjazd do Polski opóźnił się. Zakonnicy wzięli do pomocy Polaków: Izaaka, Mateusza i Krystyna. Kiedy przyjazd Brunona z odpowiednimi zezwoleniami się opóźnił, jeden z zakonników, Barnaba, wyruszył na jego poszukiwanie. Wtedy, w nocy z 11 na 12 listopada 1003 r. pozostali mieszkańcy eremu zostali zamordowani. Wkrótce rozpoczął się też ich kult.

Historycy spierali się o to, czy klasztor zamordowanych męczenników był na pewno w Kazimierzu Biskupim. Wydawało się to prawdopodobne, gdyż od wieków istnieje kult tych męczenników i gdzie znajdują się ich relikwie. Ostatnio pewnego czasu przyjmuje się, że klasztor ten znajdował się w Międzyrzeczu nad Obrą.

Kazimierz Biskupi stał się najprawdopodobniej miejscem fundacji nowego klasztoru dla zakonników, którzy tu przynieśli kult świętych męczenników, pielęgnowany w Kazimierzu Biskupim po dziś dzień.

Warto wspomnieć, że fakt, iż męczennicy pochodzili z otoczenia św. Romualda, który w 1012 r. założył zakon kamedułów, sprawiła, że w 1663 r. na terenie parafii Kazimierz Biskupi, w miejscowości Bieniszew, osiedlili się kameduli.

Przedstawione zostały także sylwetki świętych i błogosławionych związanych z diecezją włocławską: Pierwsi Bracia Polscy Męczennicy, bł. bp Bogumił, św. o. Maksymilian Kolbe, św. s. Faustyna Kowalska, bł. bp Michał Kozal, Błogosławieni Męczennicy II wojny światowej pochodzący z diecezji włocławskiej, bł. ks. Jerzy Popiełuszko i bł. kard. Stefan Wyszyński.

Opisano także osobę sługi Bożego bp. Wojciecha Owczarka oraz przypomniano o związkach bł. Honorata Koźmińskiego i św. Urszuli Ledóchowskiej z diecezją, a konkretnie z Włocławkiem i Sieradzem.

Agnate vellaccus molupti sunt volupta quam esequae laborenet elient.

W drugiej połowie XIX wieku włocławscy profesorowie – ks. Zenon i ks. Stanisław Chodyńscy rozpoczęli gromadzenie zabytków które, dały początek kolekcji muzealnej. Początkowo była ona wykorzystywana do celów dydaktycznych podczas zajęć seminaryjnych, z czasem przerodziła się w prawdziwą działalność muzealniczą dzięki – katalogowaniu, eksponowaniu i opracowywaniu naukowemu. Pierwsze muzeum organizowane przez księży Chodyńskich przyjęło nazwę „muzeum starożytności”, zajęło dwa niewielkie pomieszczenia w budynku seminaryjnym, które wyposażono w dębowe szafy do przechowywania eks-

*Ma aut dolo
quatestius vendae
elestrum ides nisto*

W kolejnych częściach przedstawiono: Muzeum Diecezjalne we Włocławku, Archiwum Diecezjalne, Wyższe Seminarium Duchowne, Caritas Diecezji Włocławskiej oraz Zespół Szkół im. ks. Jana Długosza we Włocławku.

Zaznaczona została także obecność św. Jana Pawła II w diecezji wrocławskiej podczas pielgrzymek do Ojczyzny, w 1991 i 1999 roku, a wcześniej abp. Karola Wojtyły podczas obchodów Millennium Chrztu Polski we Wrocławku w 1966 rok. Przypomniano także o wizycie w diecezji wrocławskiej wizytatora apostolskiego Achillesa Rattiego, późniejszego papieża Piusa XI.

W kolejnym rozdziale zamieszczono poczet biskupów wrocławskich: od kruszwickich po współczesnych pasterzy diecezji.

Następnie zaprezentowano sanktuaria diecezji wrocławskiej w porządku alfabetycznym, łącznie z ustanowionym 20 marca bieżącego roku Sanktuarium św. Józefa, Patrona Diecezji Wrocławskiej w Sieradzu.

Opisano także w skrócie historię Pałacu Biskupiego we Wrocławku.

Następnie spośród wielu wydarzeń pokazano: Koncert Uwielbienia we Wrocławku, pielgrzymki dzieci pierwszokomunijnych do Świnic Warckich, Pieszą Pielgrzymką Wrocławską na Jasną Górę, pielgrzymki maturzystów na Jasną Górę, pielgrzymki młodzieży przygotowującej się do bierzmowania do Lichenia. Przypomniano także Peregrynację Krzyża Światowych Dni Młodzieży w diecezji wrocławskiej oraz Jubileusz 600-lecia Konsekracji Katedry.

Jako kolor wiodący książki wybrano czerwień symbolizującą męczeństwo, z uwagi na męczeństwo duchowieństwa wrocławskiego poniesione podczas II wojny światowej.

Na I stronie okładki widnieje na pierwszym planie krzywaśń z pastorału bp. Michała Gołańczewskiego z końca XIII wieku wydobyta z jego grobu w katedrze wrocławskiej, z uwidocznionym przedstawieniem Matki Bożej Tronującej. Wybrany element z jednej strony wskazuje na wielowiekową przeszłość diecezji wrocławskiej a z drugiej na kult Matki Bożej w diecezji oraz przeżywane Nawiedzenie Obrazu Jasnogórskiego.

Kolejnymi elementami umieszczonymi na okładce są wrocławska bazylika katedralna jako świątynia biskupia i matka kościołów diecezji wrocławskiej oraz herb diecezji wrocławskiej.

W tle widoczna jest mapa z 1890 roku przygotowana przez ks. Stanisława Chodyńskiego, ukazująca zmianę terytorium diecezji w 1818 roku, symbolizująca wszelkie zmiany administracyjne diecezji wrocławskiej.

Na IV stronie okładki umieszczono logo Nawiedzenia Matki Bożej w znaku kopii Ikony Jasnogórskiej oraz Jubileuszu 900-lecia istnienia Diecezji Wrocławskiej.